

Djuravdelningen

Vägledning för kontroll av identifiering och registrering av hästdjur hos aktörer som håller hästdjur

Fastställd den 17 juni 2025

Versionshistorik

Version	Datum	Beskrivning	Signatur	Ändring gjord av
0.1	2025-06-17	Upprättad, AC-beslut.	CJOHX	

Innehåll

1 Inledning	5
1.1 Syfte med vägledningen	5
1.2 Beskrivning av kontrollområde	5
1.3 Syfte med kontrollen	6
2 Kontaktfunktioner/ kontaktpersoner	6
2.1 Kontaktfunktioner/kontaktpersoner vid Jordbruksverket	6
2.2 Information om andra lämpliga kontaktpersoner/myndigheter/organ	7
3 Definitioner	7
3.1 Offentlig kontroll	7
3.2 Operativ kontroll	8
3.3 Kontrollvägledning	8
3.4 Kontrollobjekt	8
3.5 Kontrollpunkter	8
3.6 Grundvillkor	8
3.7 Termer och begrepp inom sakområdet	8
4 Tillämplig lagstiftning	13
4.1 Kort beskrivning av regelverket	13
5 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet	20
5.1 Beskrivning av Jordbruksverkets ansvar	20
5.2 Övergripande beskrivning av övriga myndigheters ansvar	20
6 Kontrollobjekten	21
6.1 Kort beskrivning av kontrollobjekten och deras verksamhet	21
7 Riskanalys	21
7.1 Den operativa kontrollen ska grundas på riskanalys	21
8 Hur förbereds den operativa kontrollen?	22
8.1 Genomgång av resultatet av riskanalysen	22
8.2 Framtagande av checklista/ kontrollprotokoll med kontrollpunkter	22
8.3 Möjligheter till samordnad operativ kontroll inom myndigheten/organet	23
8.4 Centrala register tillgängliga för den operativa kontrollen	23
9 Genomförande av den operativa kontrollen	24
9.1 Föranmälan	24
9.2 Provtagning och analys	25
9.3 Dokumentationskrav	25
10 Hantering av avvikelser som konstateras vid den operativa kontrollen	26

10.1 Kontrollmyndighetens ansvar att följa upp avvikelser	26
10.2 Vilka avvikelser som bör innebära ett förnyat besök (toleransnivå etc.)	27
10.3 Förelägganden	27
10.4 Sanktionsavgifter	28
10.5 Överprövning av beslut	28
10.6 Åtalsanmälan	28
11 Grundvillkor	28
11.1 Rapport om grundvillkor	28
12 Jordbruksverkets behov av uppföljning	28
12.1 Generell beskrivning av behovet	28
13 Avsnitt om kontrollpunkter	29
13.1 Kontrollpunkterna	29
14 Ytterligare information	37
14.1 Nyhetsbrev	37
14.2 Frågor och svar	37
14.3 Samverkan inom kontrollområdet	37
14.4 Diskussionsforum för de som utför den operativa kontrollen	37
14.5 Faktabas	37
14.6 Förslag till åtgärder när en aktör som håller hästdjur inte vill lämna ifrån sig hästpasset i samband med omhändertaganden av hästar enligt 9 kap 5 eller 6 § djurskyddslagen (2018:1192)	37

1 Inledning

Jordbruksverket vill med vägledningen underlätta för dem som planerar och utför den offentliga kontrollen av hästpass samt registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur. Vägledningen vänder sig främst till personal vid länsstyrelsen, men delar kan också vara relevant för personal som exempelvis arbetar vid Tullverket med gränskontroll eller vid Livsmedelsverket med slakt.

Vägledningen för den offentliga kontrollen av hästpass samt registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur (vägledningen) är en av tre vägledningar som rör kontroller med anknytning till hästpass. Övriga vägledningar rör offentlig kontroll av de organisationer som utfärdar identitetshandlingar för hästdjur (dvs organ med delegerade uppgifter), respektive erkända avelsorganisationer.

Vägledningen är beslutad av Jordbruksverket. Vägledningen är inte rättsligt bindande utan innehåller råd och stöd som kan vara till hjälp vid tillämpning av lagstiftningen samt råd och stöd om hur kontroll enligt gällande lagstiftning kan bedrivas. En viktig källa för tillämpningen av lagstiftningen är den praxis som skapas genom domstolarnas domar.

1.1 Syfte med vägledningen

Jordbruksverket vill med vägledningen ge råd och stöd åt dem som planerar och utför den offentliga kontrollen av hästpass samt registrering på anläggning hos aktörer som håller hästar. Jordbruksverket vill också underlätta för andra yrkeskategorier som kommer i kontakt med frågor om hästpass och identifiering av hästar, exempelvis på gränskontrollstationer, vid veterinärbehandlingar, vid tävlingar eller på slakterier. Målsättningen är att på ett samlat ställe tillhandahålla information om kontrollområdet, exempelvis gällande lagstiftning, kontaktpersoner, ansvarsfördelning och genomförandet av den operativa kontrollen.

1.2 Beskrivning av kontrollområde

Inom kontrollområdet offentlig kontroll av hästpass samt registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur kontrolleras efterlevnaden av lagstiftningen, dvs. att alla hästar har ett hästpass som är tillgängligt, uppdaterat och korrekt utformat, att den centrala hästdatabasen är uppdaterad, och att hästarna är registrerade på anläggning. Hästpass är hästens identitetshandling och används för att säkerställa spårbarhet i hantering av smittsamma sjukdomar. Hästpasset är också ett verktyg för att dokumentera vissa läkemedelsbehandlingar och därigenom minska risken för läkemedelsrester i hästkött som kan bli livsmedel. Därutöver kan hästpasset innehålla uppgifter om hästens identitet som är viktiga i avelssyfte.

Kontrollområdet omfattar alla hästdjur, dvs. djur av de arter av uddatåiga hovdjur som tillhör släktet *Equus* (däribland hästar, åsnor och zebror) samt avkommor av

korsningar mellan dessa arter. När vi i denna vägledning refererar till ”häst” och ”hästar”, avser vi alltså alla hästdjur enligt definitionen i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035.

Kontrollområdet omfattar alla aktörer som håller hästdjur i Sverige, oavsett om de är privatpersoner, företag eller föreningar. Det omfattar också alla hästdjur oavsett syfte med djurhållningen, exempelvis produktionsdjur, sällskapsdjur, försöksdjur, djur på cirkus, tävling eller i offentlig förevisning. Kontroll av hästpass samt registrering på anläggning kan ske både där hästar hålls permanent som tillfälligt (exempelvis på tävlingsplatser), under transporter eller annan förflyttning.

Det är i huvudsak länsstyrelserna som ansvarar för den operativa kontrollen inom hästpassområdet samt registrering, men även personal inom exempelvis Tullverket och Livsmedelsverket kan behöva kontrollera hästpass i sin yrkesutövning.

1.3 Syfte med kontrollen

Syftet med kontrollen är att säkerställa att lagstiftningen som rör hästpass och registrering efterlevs. Hästpasset i kombination med uppgifter i den centrala hästdatabasen och registrering på anläggning ska i första hand säkerställa hästens identitet, minimera risken att läkemedelsrester hamnar i våra livsmedel samt vara ett hjälpmedel för att begränsa spridningen av smittsamma sjukdomar. Hästpasset fungerar även som ett avelsdokument för ett flertal hästar. Att lagstiftningen efterlevs är också viktigt för att upprätthålla allmänhetens förtroende för svensk livsmedelsproduktion.

När gällande lagstiftning inte följs ska länsstyrelserna vidta de åtgärder som behövs för att aktören som håller hästdjur ska åtgärda bristerna och följa lagstiftningen. Den vanligaste åtgärden är påpekanden av brister i kontrollrapporter där aktören frivilligt åtar sig att åtgärda bristerna inom en viss tid. Andra åtgärder är bl.a. förelägganden att avhjälpa brister som även kan förenas med vite.

2 Kontaktfunktioner/ kontaktpersoner

2.1 Kontaktfunktioner/kontaktpersoner vid Jordbruksverket

Det är djurvälståndsenheten på djuravdelningen som ansvarar för vägledningen.

På Jordbruksverket är det främst djurvälståndsenheten som arbetar med kontrollområdet offentlig kontroll av hästpass hos aktörer som håller hästdjur.

E-post: djurvalfard@jordbruksverket.se

Frågor som rör läkemedel och djurhälsopersonals intygande i hästpass hanteras av internationella frågor och djurhälsopersonalsenheten på djuravdelningen.

E-post: VeterinarFragor@jordbruksverket.se

Frågor som rör identifiering av hästdjur (exempelvis chip) och anläggningsregistret hanteras av stöd- och samordningsenheten på djuravdelningen.

E-post: Identifieringregistrering@jordbruksverket.se

Frågor som rör centrala hästdatabasen hanteras av djurregisterenheten på verksamhetsstöдавdelningen.

E-post: djurregister@jordbruksverket.se

För att komma i kontakt med oss på Jordbruksverket kan du också ringa.
Telefonnummer: 0771-223 223

2.2 Information om andra lämpliga kontaktpersoner/myndigheter/organ

Vid kontroll av hästpass kan man i vissa fall behöva kontakta den organisation som utfärdat hästens identitetshandling. Dessa kan vara både organ med delegerade uppgifter (som utfärdar identitetshandlingar för hästar utan stambok), och erkända avelsorganisationer (som utfärdar identitetshandlingar för hästar som omfattas av organisationens avelsprogram). Jordbruksverket har en förteckning över organisationer som utfärdar identitetshandlingar för hästar i Sverige på webbsidan: <https://jordbruksverket.se/languages/english/swedish-board-of-agriculture/animals/identification-and-registration-of-animals/bodies---identification-of-horses>

Vid kontroll av hästar med utländska hästpass kan man i vissa fall behöva ta kontakt med andra länders myndigheter eller passutfärdande organisationer. Varje land inom EU (samt Norge och Schweiz) har en motsvarande lista som den ovan med kontaktuppgifter till avelsorganisationer och avelsverksamheter som deras behöriga myndigheter har erkänt. Listorna finns här: https://food.ec.europa.eu/animals/zootechnics/information-eu-countries-norway-and-switzerland_en Jordbruksverket är central behörig myndighet på hästpassområdet och kan vid behov hjälpa till med kontakter med utländska myndigheter.

3 Definitioner

3.1 Offentlig kontroll

Med offentlig kontroll avses den verksamhet som behöriga myndigheter och kontrollorgan eller fysiska personer till vilka kontrolluppgifter har delegerats utför i syfte att kontrollera att aktörer följer tillämplig lagstiftning och myndighetsbeslut. Kontroll av om djur eller varor uppfyller krav i tillämplig lagstiftning är alltså offentlig kontroll. Begreppet offentlig kontroll omfattar även de kontroller som görs i samband med att intyg eller officiella attesteringar utfärdas.

Med offentlig kontroll avses i denna vägledning kontroll av identifiering av hästdjur, dvs hästpass och registrering av hästdjur på anläggningen.

3.2 Operativ kontroll

Med operativ kontroll avses de behöriga kontrollmyndigheternas verksamhet med oberoende och självständig granskning av kontrollobjekt. Den operativa kontrollen innebär alltid myndighetsutövning och kräver därför lagstöd. I lagstödet kan operativ kontroll vara beskrivet som tillsyn, offentlig kontroll eller inspektion.

3.3 Kontrollvägledning

Med kontrollvägledning avses råd och stöd samt den samordning som Jordbruksverket enligt lag ska ge kontrollmyndigheten.

Kontrollvägledningen ska genom samordning bidra till en enhetlig och verkningsfull kontroll inom ett kontrollområde. Den kan också utifrån ett helhetsperspektiv bidra till att myndigheter i Sverige utför rätt kontroll och i rätt omfattning.

3.4 Kontrollobjekt

Med kontrollobjekt avses den eller det som är föremål för kontroll och kan vara en aktör, ett djur eller en vara. I detta fall är kontrollobjektet aktörer som ansvarar för hästdjur. Det kan vara exempelvis djurhållare, transportör eller annan fysisk eller juridisk person som ansvarar för ett hästdjur.

3.5 Kontrollpunkter

Med kontrollpunkter avses de olika moment som ingår i den operativa kontrollen.

3.6 Grundvillkor

Det finns inga grundvillkor kopplade till kontrollområdet hästpass samt registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur.

3.7 Termer och begrepp inom sakområdet

Identitetshandlingar	
<i>Livslång identitetshandling</i>	Det formella namnet på det vi kallar "hästpass".
<i>Ersättande pass</i>	En identitetshandling som utfärdas till en häst som borde ha ett tidigare pass, men där någon ursprunglig identitet inte kan fastställas.

<i>Duplikatpass</i>	En identitetshandling som utfärdas till en häst som borde ha ett tidigare pass, eller där det ursprungliga passet faktiskt har förkommit och det är möjligt att säkerställa hästens identitet (exempelvis via chipavläsning eller DNA-analys). Utfärdas även till hästar som får pass utfärdade för sent.
<i>Provisorisk handling</i>	Ett dokument som tillfälligt ersätter passet under den tid som det är inlämnat för uppdatering. En provisorisk handling gäller som längst 45 dagar.
<i>FEI-licens</i>	Finns i olika former, delvis beroende på när hästens ”riktiga” hästpass är utfärdat. Kan vara i form av en egen handling (FEI-pass), ett ”recognition card” eller en inklistrad etikett i hästpasset. Dessa licenser krävs för att ridhästar ska få tävla internationellt och innebär en registrering av hästen hos FEI (det internationella ridsportförbundet). Att hästen har sådan licens ska framgå av den centrala hästdatabasen, men det fungerar inte ännu. FEI-licens innebär att hästen kan resa med hälsointyg som kan gälla i 30 dagar och inkludera återresa till ursprungsorten.
Olika nummer	
<i>UELN</i>	Står för Universal Equine Lifetime Number och är ett format för identitetsnummer eller ”unik kod”. UELN är en 15 tecken alfanumerisk kod som är motsvarigheten till våra personnummer. De första sex tecknen anger vilket land hästen först registrerats (tre siffror, i Sverige 752) och vilken databas i det landet där hästen först är registrerad (tre tecken, siffror eller bokstäver). Denna kod

	följs av 9 tecken som identifierar hästen i den databasen. Systemet för dessa tecken kan skilja sig mellan olika organisationer.
<i>Chipnummer</i>	Ett speciellt nummer som just den individens chip har. Minst 15 siffror ska registreras i hästens pass. Sedan juli 2021 ska de första tre siffrorna ange hästens födelseland ¹ . Hästar som är identifierade före 2021 kan även ha tillverkarkod eller annan landskod.
<i>Stamboksnummer/Registreringsnummer</i>	Utfärdas av den som registrerar hästen i en stambok eller i vissa fall ett register. Registreringsnumret är frivilligt och kan ha olika format. Finns inte alltid i hästpasset och är inte någon uppgift som behöver anges i hästdatabasen.
<i>Transponder</i>	Annat, mer korrekt, namn för ”mikrochip”.
Kategorier av hästar	
<i>Registrerat hästdjur</i>	Hästar som uppfyller kraven i artikel 2. 30 i Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035. I praktiken hästar som har FEI-licens och hästar som är registrerade i huvudavsnittet av en stambok. Omfattas av mindre strikta djurskyddsregler för transport och kan omfattas av vissa undantag från krav på hälsointyg vid förflyttningar. Alla andra hästar i Sverige omfattas av kategorin ”övriga hästdjur”.
<i>Övriga hästdjur</i>	Hästar som inte uppfyller kraven för att vara ”registrerade hästdjur”.

¹ En lista med landskoder finns här: <https://www.worlddata.info/countrycodes.php>

<i>Hästdjur för avel och produktion</i>	Gammalt begrepp som inte längre används.
Organisationer	
<i>Avelsorganisation</i>	En avelsorganisation är en organisation som Jordbruksverket eller motsvarande myndighet i en annan MS erkänt enligt Zooteknikförordningen. De har godkända avelsprogram för en eller flera specifika raser.
<i>Registerförande förening</i>	Gammalt begrepp som inte längre används.
<i>Avelsorgan</i>	En avelsorganisation som en myndighet i ett land utanför EU godkänt. Motsvarar ungefär våra erkända avelsorganisationer.
<i>Organ med delegerade uppgifter</i>	En organisation till vilken Jordbruksverket har delegerat uppgiften att utfärda hästpass. Det finns två typer; ”Organ som utfärdar identitetshandlingar för hästar som omfattas av organisationens avelsprogram” (avelorganisationer) och ”Organ som utfärdar identitetshandlingar för hästar utan en stambok”.
<i>Hästpassutfärdande organisation</i>	Annat ord för organ med delegerade uppgifter – dvs organisationer som utfärdar hästpass.
<i>Plan- och riktlinjer</i>	Organ med delegerade uppgifter beskriver hur de ska arbeta med utfärdande av pass i dokument som kallas ”plan och riktlinjer”.
<i>Stambok</i>	En stambok är en förteckning eller register som förs av en avelsorganisation och som samlar individer av en viss ras.

<i>Huvudavsnitt</i>	I huvudavsnittet av en stambok får bara renrasiga djur föras in.
<i>Bilaga till huvudavsnitt</i>	Komplement till ett huvudavsnitt i en stambok där icke renrasiga djur kan föras in och vars avkommor, i något nedstigande led, kan föras in i huvudavsnittet.
Övrigt	
<i>Centrala hästdatabasen</i>	Databas i Sverige där alla hästar som vanligtvis hålls på en anläggning i Sverige ska vara registrerade. De passutfärdande organisationerna ska skicka in sina uppgifter om de hästar som de har registrerade till den centrala hästdatabasen som speglar organisationernas databaser. Den centrala hästdatabasen ägs och förvaltas av Jordbruksverket.
<i>Konturdiagram</i>	Istället för ett foto på hästen används ofta ett så kallat konturdiagram i passet. I konturdiagrammet ritas den som utför det in hästens tecken och virvlar. Organisationen som utfärdar hästpasset är ansvarig för att den som ritat konturdiagrammet har rätt kompetens för det. Hästar som fick hästpass mellan 1 juli 2009 och 1 januari 2016 behövde inte ha konturdiagram ifyllt om de var märkta med chip.
<i>”6-månaders-listan”</i>	En förteckning över substanser som är ooundgängliga vid behandling av hästdjur, eller som medför ytterligare kliniska fördelar jämfört med andra behandlingsalternativ som finns för hästdjur och som har sex månaders karenstid för slakt. Behandling med dessa läkemedel ska skrivas in i

	hästpasset om hästen inte är uttagen ur livsmedelskedjan enligt hästpasset.
--	---

4 Tillämplig lagstiftning

4.1 Kort beskrivning av regelverket

Jordbruksverket har i beslut den 2 september 2024 med dnr 5.1.17-12621/2024 överlåtit åt länsstyrelsen att utöva offentlig kontroll av bland annat identifiering av hästdjur och registrering på anläggning.

För gällande författningar inom området rekommenderas EUR-Lex och veterinära författningshandboken.

- EUR-Lex. Här finns det officiella och mest omfattande utbudet av rättsdokumentation från EU. Portalen finns på EU:s 24 officiella språk och uppdateras dagligen. <https://eur-lex.europa.eu>
 - EU-förordningar som innehåller bestämmelser om hästpass och identifiering av hästar är:
 - 2016/429 (AHL)
 - 2019/2035
 - 2021/963
 - 2016/1012 (förordningen om djuravel)
 - 2019/6 (förordning om veterinärmedicinska läkemedel)
 - Övrig EU-lagstiftning med koppling till hästpass är:
 - 37/2010 ("MRL-förordningen")
 - 1950/2006 ("6-månaderslistan")
- För Jordbruksverkets föreskrifter rekommenderas den veterinära författningshandboken som finns tillgänglig via Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se
 - Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa

4.1.1 Hästen är korrekt identifierad och har ett hästpass som är tillgängligt

Regelverk som rör en *aktörs skyldigheter avseende identifiering och registrering av hållna hästdjur* finns i artikel 112.1 i Förordning (EU) nr 2016/429². Här finns bl.a. lagstiftning som specificerar att hästdjur ska kunna identifieras med hjälp av en unik kod, ett fysiskt identifieringsmärke eller annan metod som otvetydigt kopplar samman det hållna djuret med ett korrekt ifyllt hästpass.

Definitionen av "*djurets identitetskod*" som specificerar att hästens unika kod ska innehålla landskoden för den medlemsstat där djuret fått sitt identifieringsmärke följt av ett individuellt identifieringsnummer finns i artikel 2 punkt 18 i förordning (EU) 2019/2035³.

Regelverk som rör *spårbarhet för hållna hästdjur och skyldigheter för aktörer som håller hästdjur när det gäller identifieringsmärken och metoder för identifiering av dessa djur, deras anbringande och användning* finns i artikel 58 i Förordning (EU) nr 2019/2035. Här specificeras bland annat att hästar ska kunna identifieras med hjälp av injicerbar transponder (dvs chip) och en identitetshandling (hästpass). Det regleras också exempelvis tidsfrister för identifiering och att aktören som håller hästdjur är ansvarig för att ansöka om hästpass och förse myndigheten med de uppgifter som behövs för detta.

Regelverk som ytterligare specificerar tidsfrister för när en aktör som håller hästdjur i Sverige senast ska ha ansökt om en identitetshandling (hästpass) finns i 2 kap 24 § i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa. För hästar födda i Sverige ska ansökan om hästpass vara gjord senast den 31 december födelseåret för föl födda 1 januari – 30 juni och senast den dag fölet blir 6 månader om fölet är fött 1 juli – 31 december. Hästen ska ha fått sitt hästpass senast 12 månader efter födelsedatum.

Regelverk som rör *skyldigheter för aktörer som håller hästdjur när det gäller identitetshandlingar som gäller under hästdjurets hela livstid* finns i artikel 66 i förordning (EU) 2019/2035. Här regleras bland annat att aktörer som håller hästdjur ska se till att de alltid åtföljs av sin identitetshandling, förutom i vissa

² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag")

³ KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2019/2035 av den 28 juni 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg

specificerade undantagsfall (exempelvis då de befinner sig på bete, vid uteritt, under tävlingsmoment eller vid nödsituation).

4.1.2 Uppgifterna i hästpasset är uppdaterade

Regelverk som rör *aktörernas skyldigheter vad gäller hanteringen av identitetshandlingar för att säkerställa att hästdjuret kan identifieras under hela dess livstid* finns i artikel 29 i Förordning (EU) nr 2021/963⁴. Här finns regelverk som bl.a. specificerar att uppgifterna i hästpasset ska uppdateras vid vissa läkemedelsbehandlingar som påverkar om hästen får slaktas för livsmedel eller vid kastration. Här specificeras också tidsfrister för hur lång tid aktören har på sig för att lämna in hästpasset för uppdatering.

Regelverk som rör *skyldigheter för aktörer som ansvarar för hästdjur vad gäller dokumentation av ett hästdjurs status som avsett för eller undantaget från slakt för användning som livsmedel* finns i artikel 41 i Förordning (EU) 2021/963. Här finns regelverk som bl.a. specificerar tidsfrister för hur lång tid aktören har på sig att lämna in hästpasset till det hästpassutfärdande organet för uppdatering efter att hästen har behandlats med läkemedel som påverkar dess möjlighet att slaktas för livsmedelsproduktion.

4.1.3 Hästen finns i centrala hästdatabasen och uppgifterna hålls uppdaterade

Regelverk som rör *aktörernas skyldigheter avseende identifiering och registrering av hållna hästdjur* finns i artikel 114.2 i Förordning (EU) 2016/429. Här finns regelverk som innebär att aktörer som håller hästdjur i Sverige är skyldiga att se till att uppgifter om djuren förs in i centrala hästdatabasen.

Regelverk som rör *tidsfrister och skyldigheter vad gäller registrering av hästdjur i databasen* finns i artikel 9 i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/963. Här finns lagstiftning som specificerar att aktörer som håller hästar ska uppdatera uppgifterna i centrala hästdatabasen inom vissa fastställda tidsramar. Enligt artikel 9 i förordning (EU) 2021/963 ska aktörer lämna de uppgifter som krävs för registrering inom 7 dagar efter den dag då hästdjuret journalfördes på anläggningen. Då Jordbruksverket i 2 kap 29 § i föreskrift SJVFS 2021:13 (JK3) har undantagit hästar från krav på journalföring finns det dock ingen fast tidsram, eftersom det inte finns någon tidpunkt då tiden börjar löpa.

⁴ KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2021/963 av den 10 juni 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 och (EU) 2019/6 vad gäller identifiering och registrering av hästdjur och om fastställande av förlagor till identitetshandlingar för dessa djur

Regelverk som rör *bestämmelser om uppgifter i databasen över hållna hästdjur* finns i artikel 64 C i Förordning (EU) 2019/2035. Här finns regelverk som bland annat specificerar att hästar som hålls på en anläggning mer än 30 dagar ska registreras på anläggningen (i ”hästdatabasen”), samt vilka undantag som gäller. Denna artikel är grunden för krav på ”tilläggsregistrering” hos en svensk hästpassutfärdande organisation för hästar som kommer till Sverige från andra länder, eftersom det är en förutsättning för att det ska kunna registreras på en anläggning.

Regelverk som rör *ansökan om identitetshandlingar för hästdjur som har förts in till unionen och övergår till fri omsättning* finns i artikel 37 i Förordning (EU) nr 2021/963. Här finns bland annat regelverk som rör krav på ansökan om hästpass för hästar som förts in till EU från tredje land.

4.1.4 Hästen är registrerad på anläggning

Regelverk som anger att hästen ska vara *registrerad på anläggning* finns i Artikel 114 i AHL.

Regler som anger *tidsfrist samt vilka uppgifter som ska överföras* finns i Artikel 9 i Förordning (EU) 2021/963.

Observera dock att då Jordbruksverket i 2 kap 29 § i föreskrift SJVFS 2021:13 (JK3) har undantagit hästar från krav på journalföring finns det i Sverige ingen fast tidsram för hur lång tid aktören har på sig att registrera hästdjuret på en anläggning, eftersom det inte finns någon tidpunkt då tiden börjar löpa. För mer information om detta, se kontrollpunkt HÄSTPASS7.

4.1.5 Information om läkemedelsbehandling i hästpass.

Regelverk som rör *vilka läkemedel som får användas till hästdjur och som inte behöver noteras i hästpasset* finns i Förordning (EU) nr 37/2010⁵.

Regelverk som rör *vilka läkemedelsbehandlingar som ska föras in i hästpasset* (”6-månaderslistan”) finns i Förordning (EG) 1950/2006⁶.

4.1.6 Hästpasset återlämnas när hästen dött eller gått förlorad

Regelverk som rör *skyldigheter för aktörer som håller hästdjur när det gäller identitetshandlingar som gäller under hästdjurets hela livstid* finns i artikel 66 i

⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 37/2010 av den 22 december 2009 om farmakologiskt aktiva substanser och deras klassificering med avseende på MRL-värden i animaliska livsmedel

⁶ Kommissionens förordning (EG) nr 1950/2006 av den 13 december 2006 om upprättande av en förteckning över substanser som är väsentliga för behandling av hästdjur samt substanser som medför ytterligare kliniska fördelar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel

förordning (EU) 2019/2035. Här regleras bland annat att aktörer som håller hästdjur ska återlämna hästpasset till det hästpassutfärdande organet efter det att hästdjuret dött eller gått förlorat.

Regelverk som rör *åtgärder som ska vidtas vad gäller den livslånga identitetshandlingen när hästdjur slaktas, avlivas, dör eller går förlorade* finns i artikel 27 i förordning (EU) 2021/963. Här regleras bland annat att aktörer som håller hästdjur senast 30 dagar från den dag en häst dör eller går förlorat (inklusive stjäls) ska återlämna hästpasset till det hästpassutfärdande organet.

4.1.7 Hästpassens utformning

Inom EU används en gemensam förlaga till identitetshandling. Syftet med detta är att förhindra förfalskningar av hästpass. Identitetshandlingen är livslång och innehåller individuella identifieringsuppgifter om hästdjuret, uppgifter om medicinering och andra uppgifter om djuret. I identitetshandlingen för en häst som antecknats i en stambok ingår även ett härstamningsbevis.

För hästpassens utformning finns det flera olika regelverk som kan vara aktuella. De första kraven på identitetshandling för hästdjur i EU kom 1991, men dessa krav omfattade inte alla individer utan bara de som skulle stambokföras eller förflyttas. Krav på hästpass infördes i EU för alla hästar som föddes efter den 1 januari 1998. 2009 kom nya regler vilka innebar krav på hästpass för alla hästar, även för de födda före 1998. Vilka regler ett specifikt hästdjur omfattas av beror på vilket år hästen är född/identifierad och passet utfärdades. Identitetshandlingar av gammal modell godtas även fortfarande, om de överensstämmer med de krav som fastställts i lagstiftningen som varit giltig då de utfärdats, och de innehåller ett avsnitt för anteckning av uppgifter om medicinering.

4.1.7.1 Hästar födda/identifierade senast den 30 juni 2009 (hästpasset ska vara utfärdat senast den 31 december 2009)

För hästar som är födda/identifierade senast den 30 juni 2009 (hästpasset ska vara utfärdat senast den 31 december 2009) gäller bestämmelserna i Beslut 1993/623⁷ och Beslut 2000/68⁸. Det finns inga krav på utformningen av dessa hästpass, så de kan se väldigt olika ut. Hästpass från denna tidsperiod ska dock innehålla:

- Ägaruppgifter
- Identifiering:

⁷ Kommissionens beslut av den 20 oktober 1993 om en identitetshandling (pass) som ska åtfölja registrerade hästdjur (93/623/EEG).

⁸ KOMMISSIONENS BESLUT av den 22 december 1999 om ändring av kommissionens beslut 93/623/EEG och om identifiering av hästdjur för avel och produktion

- Konturdiagram
- Identitetsnummer
- Identitetskontroll
- Registrering av vaccinationer
- Laboratorieundersökningar för smittsamma sjukdomar
- Medicinska behandlingar ("livsmedelssidorna")

Observera att det inte finns något krav på att hästpasset är i odelbart format (det kan alltså vara lösa blad), eller att hästen ska vara chipmärkt. Identifiering görs därför enbart med konturdiagram och signalement. Passen ska vara på något av EUs språk vilket gör att de inte alltid står på svenska eller engelska ifall det är en häst som införts från annat EU-land till Sverige.

Från den 1 juli 2000 tillkom avsnitt IX "medicinsk behandling" och krav på livslångt identitetsnummer. Detta nummer är samma som hästens registreringsnummer från den hästpassutfärdande organet och fyller samma funktion som UELN-nummer, men utan att ha ett specificerat format.

4.1.7.2 Hästar identifierade mellan 1 juli 2009 och 31 december 2015

För hästar identifierade mellan 1 juli 2009 och 31 december 2015 gäller bestämmelserna i Förordning (EU) nr 504/2008⁹. Hästpass från denna tidsperiod ska:

- ha odelbart format
- innehålla ett identitetsnummer som följer UELN-format/struktur. UELN-koden behöver inte finnas på varje sida i passet men ska framgå i avsnitt I, Del A och i avsnitt IX i passet.
- innehålla information om märkning (dvs hästen ska vara märkt med det chip-, frys- eller brännmärkning)
- Behöver inte innehålla ifyllt konturdiagram, förutsatt att hästen är märkt med chip (annars ska konturdiagrammet vara ifyllt)
- Rubriker ska vara två- eller trespråkiga. Informationen i alla pass ska vara på engelska, franska samt ett officiellt språk i den utfärdande medlemsstaten, för Sveriges del på svenska.

⁹ KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 504/2008 av den 6 juni 2008 om tillämpning av rådets direktiv 90/426/EEG och 90/427/EEG avseende metoder för identifiering av hästdjur

4.1.7.3 Hästar identifierade 1 januari 2016 – 28 februari 2022

För hästar identifierade 1 januari 2016 – 28 februari 2022 gäller bestämmelserna i Förordning (EU) 2015/262¹⁰. Hästpass från denna tidsperiod ska:

- Avsnitt I-III i passet ska vara i odelbart format och med sidnumrering i form av ”sidnummer/totalt antal sidor”. Om hästpassnummer/serienummer används ska det vara tryckt på minst avsnitt I-III.
- vara ett häfte
- vara maskinellt ihopnitat
- ha en skyddande pärm
- identitetsnumret ska följa UELN-format/struktur
- innehålla ifyllt konturdiagram
- innehålla uppgifter om märkning
- rubriker ska vara två- eller trespråkiga

4.1.7.4 Hästar identifierade efter 28 februari 2022

För hästar identifierade efter 28 februari 2022 gäller bestämmelserna i Förordning (EU) 2021/963¹¹. Hästpass från denna tidsperiod ska:

- ha odelbart format
- vara ett häfte
- vara maskinellt ihopnitat
- ha en skyddande pärm
- identitetsnumret ska följa UELN-format/struktur
- innehålla konturdiagram. Formen på hästdjurets siluett i det konturdiagram som föreskrivs i avsnitt I del B får anpassas om handlingen utfärdas för ett annat hästdjur än en häst.
- innehålla uppgifter om märkning. Hästar ska märkas med ett av behörig myndighet godkänd chip som börjar med landsnumret för den aktuella medlemsstaten. För Sveriges del ska chipnumret börja på 752.

¹⁰ KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2015/262 av den 17 februari 2015 om fastställande av bestämmelser i enlighet med rådets direktiv 90/427/EEG och 2009/156/EG vad gäller metoder för identifiering av hästdjur (förordning om pass för hästdjur)

¹¹ KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2021/963 av den 10 juni 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 och (EU) 2019/6 vad gäller identifiering och registrering av hästdjur och om fastställande av förlagor till identitetshandlingar för dessa djur

- innehålla sidor för licens hos FEI eller valideringsmärke som visar att hästen normalt sett hålls på en anläggning med låg hälsorisk

Hästpasse i standardformat (som bara innehåller de mest grundläggande uppgifterna) behöver bara innehålla avsnitten I, II och III (identifieringsuppgifter, administrering av läkemedel och valideringsmärke/licens).

Härstamningsbevis för renrasiga hästar ska bara vara ifyllt för hästar i huvudavsnittet i stamboken. För hästar i en bilaga till en stambok kan ett härstamningsbevis med annan utformning finnas exempelvis sist i hästpasset.

Härstamningsbeviset är uppdelat i två delar. Del II av härstamningsintyget (resultat av avelsvärdering etc.) kan vara löst istället för att vara i själva hästpasset.

5 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

5.1 Beskrivning av Jordbruksverkets ansvar

Jordbruksverket är den veterinära behöriga myndigheten som ansvarar för identifiering av djur. Jordbruksverket beslutar exempelvis om vilka chip som får användas för att märka hästar och utser hästpassutfärdande organisationer i Sverige (organ med delegerade uppgifter och erkända avelsorganisationer). Jordbruksverket upprättar och ansvarar också för den centrala hästdatabasen och anläggningsregistret.

Jordbruksverket ska samordna den kontrollverksamhet som myndigheten har överlämnat till länsstyrelserna, samt lämna råd och stöd i kontrollverksamheten.

5.2 Övergripande beskrivning av övriga myndigheters ansvar

Länsstyrelsen har ansvaret för kontrollen av hästpasse och registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur i sitt län. Ansvaret för kontrollen av efterlevnad av förordning (EU) 2021/963, samt vissa artiklar i förordning (EU) 2019/2035 och 2016/429 har överlämnats till länsstyrelsen genom Jordbruksverkets beslut med dnr. 5.1.17-12621/2024. Länsstyrelsen har också ansvar för att vidta åtgärder i syfte att förmå aktörer som håller hästdjur att rätta till de avvikelser som konstaterats.

Livsmedelsverkets officiella veterinärer kontrollerar samtliga hästpasse för de hästar som slaktas på slakteri för att säkerställa att de är avsedda för slakt i livsmedelssyfte, se punkt 8 i avsnitt III i bilaga II till förordning (EG) nr 853/2004.

Tullverket ansvarar för att kontrollera att hästar från andra länder är korrekt identifierade vid gränspassering in i Sverige.

6 Kontrollobjekten

6.1 Kort beskrivning av kontrollobjekten och deras verksamhet

När det gäller hästpass och registrering på anläggning kontrolleras den aktör som håller hästdjuret eller hästdjuren på sin anläggning, vilket kan vara en privatperson, förening eller företag. Det är aktören som är ansvarig för att hästar som de håller har ett hästpass som är tillgängligt, uppdaterat och korrekt utformat, är registrerade på anläggningen samt att uppgifterna i den centrala hästdatabasen är uppdaterade.

Anläggningar där hästar hålls ska vara registrerade i anläggningsregistret som hålls av Jordbruksverket. I nuläget saknas dock sannolikt många anläggningar i registret.

Det finns några viktiga förutsättningar att känna till vid kontroll av hästpass hos aktörer som håller hästdjur:

- Ägaren till hästen är inte per automatik en aktör som håller hästdjur och därmed kontrollobjekt.
- Hästpasset är inte ett ägarbevis.
- Hästpasset är en identitetshandling som alltid ska följa hästen, oberoende av ägarskap, tvister, omhändertagande etc. Passet ägs inte av aktören som håller hästdjur.

Det är inte alltid självklart vem som anses vara aktör som håller hästdjur vid varje givet tillfälle. Om hästen vid kontrolltillfället befinner sig på anläggningen där den vanligtvis hålls är det dock alltid den som ansvarar för anläggningen som också är ansvarig för att hästen är korrekt identifierad och registrerad. Om kontroll däremot sker i samband med transport eller annan förflyttning, eller då en häst hålls på en annan plats under kortare tid är det transportören respektive den som ansvarar för hästen på den aktuella platsen som är aktör.

7 Riskanalys

7.1 Den operativa kontrollen ska grundas på riskanalys

Riskanalys skapar förutsättningar för en verkningsfull operativ kontroll med god kvalitet. Därför ska all operativ kontroll grundas på en dokumenterad och fastställd riskanalys. Den operativa kontrollen är således riskbaserad vilket betyder att kontrollfrekvens och kontrollens omfattning beror på riskens storlek.

Riskanalysen ska beakta åtminstone

1. de inneboende riskerna med den verksamhet som kontrollobjekten bedriver och den plats där deras verksamhet bedrivs,
2. de tidigare resultaten från kontroller av kontrollobjekten,

3. alla upplysningar som kan tyda på bristande efterlevnad, och
4. vilken inverkan bristande efterlevnad kan få på folkhälsan, djurhälsan, djurskyddet och miljön.

En riskbaserad kontroll av hästpass samt registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur ska tas fram genom att identifiera väsentliga risker som kan inverka på bland annat människors hälsa, djurs hälsa, växtskydd, djurskydd eller miljön. En bedömning av riskens storlek bör ske med beaktande av konsekvenserna om det befarade inträffar. Sannolikheten för att risken inträffar bör också ingå i analysen.

8 Hur förbereds den operativa kontrollen?

8.1 Genomgång av resultatet av riskanalysen

Den operativa kontrollmyndigheten bör årligen upprätta en plan för den operativa kontrollen. Vid upprättandet av denna plan bör hänsyn tas till resultatet av genomförd riskanalys. Kontrollmyndigheten bör även beakta eventuella operativa mål för kontrollområdet i Sveriges fleråriga nationella kontrollplan. Med utgångspunkt i riskanalysen beslutar sedan den operativa myndigheten hur många kontrollbesök som ska utföras under året och vilka verksamheter som ska inspekteras i första hand.

Planen bör minst innehålla följande:

- en beskrivning som innehåller information om hur systemet för offentlig kontroll är uppbyggt och organiserat samt hur det fungerar på länsstyrelsen,
- avvikelser som kommit fram genom att utvärdera föregående verksamhetsårs kontroller och hur avvikelserna ska åtgärdas,
- en detaljerad plan för kontroll av hästpass och registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur som länsstyrelsen avser att utföra under det kommande året, och
- vilka resurser som krävs, främst i form av personal, för att länsstyrelsen ska kunna utföra kontrollen och en bedömning av om kraven är uppfyllda för kommande år.

8.2 Framtagande av checklista/ kontrollprotokoll med kontrollpunkter

Den operativa kontrollen bör baseras på en dokumenterad och fastställd checklista. Denna checklista ska utarbetas med tillämplig lagstiftning, kontrollvägledning och resultatet av genomförd riskanalys som grund. En checklista för kontroll av

identifiering och registrering av hästdjur hos aktörer som håller hästdjur finns att hämta på Jordbruksverkets webbsida¹².

Den checklista som tagits fram omfattar de krav som ställs på aktörer avseende identifiering och registrering av hästdjur samt registrering på anläggning. För varje punkt kan man välja på ”Ja”, ”Nej”, ”Ej aktuellt” eller ”Ej kontrollerat”. I samtliga fall innebär ett ”Nej” att det fanns brister/överträdelser mot de krav som ställs. I de fall du noterar ”Nej” ska bristerna/överträdelserna beskrivas mer i detalj. ”Ja” innebär att du som handläggare gör bedömningen att de aktuella kraven är uppfyllda. För samtliga punkter finns också alternativet ”Ej aktuellt”. Detta används i de fall aktuella krav inte är tillämpliga hos den aktuella aktören. ”Ej kontrollerat” markeras för de kontrollpunkter som inte har kontrollerats.

8.3 Möjligheter till samordnad operativ kontroll inom myndigheten/organet

En viktig målsättning för all operativ kontroll är att bördan för kontrollobjekten ska vara så liten som möjligt. Ett led i detta är att, där så är möjligt, samordna operativ kontroll inom flera områden för att därigenom hålla nere antalet besök hos kontrollobjektet. Den operativa kontrollen ska genomföras effektivt men om möjligt anpassas så att den inte i onödan påverkar aktörens verksamhet negativt eller lägger onödig börda på aktören. Det kan exempelvis handla om när under dagen kontrollen utförs.

Kontroll av hästpass och registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur kan exempelvis samordnas med djurskyddskontroll (på gård, slakteri eller vid transport), kontroll av foder eller livsmedel i primärproduktionen.

8.4 Centrala register tillgängliga för den operativa kontrollen

Centrala register som kan ge upplysningar av vikt för den operativa kontrollen av hästpass hos aktörer som håller hästdjur är exempelvis:

- **Centrala hästdatabasen**

Alla hästar som är i Sverige längre än 90 dagar ska vara registrerade i den centrala hästdatabasen. Jordbruksverket får uppgifterna från avelsorganisationernas och de delegerade organens databaser. Länsstyrelsen har en särskild inloggning. Länsstyrelsens personal ska söka behörighet i systemet ”Behörighet- och användaradministration” (BEA), den heter

¹² <https://jordbruksverket.se/kontroller-och-tillsyn/vagledning-for-kontroll-av-hastpass-och-foreningar-som-utfardar-hastpass>

CHR_SOK_LSTY. Information om detta och hur man söker behörighet finns på Ladan.

- **Anläggningsregistret**

Den som är ansvarig för en plats med hästar ska ha den registrerad hos Jordbruksverket. Där ska också hästar som man planerar att ha på anläggningen mer än 30 dagar registreras. För att kunna titta i anläggningsregistret kan länsstyrelsens personal söka behörighet i systemet ”Behörighet- och användaradministration” (BEA), den heter PLATS. Efter slutet av september 2025 kommer det dock byta namn till DJURPLATS.

9 Genomförande av den operativa kontrollen

9.1 Föranmälan

Jordbruksverkets vägleder i beslut från den 18 mars 2021 med diarienummer 6.1.17-04432/2021 enligt följande när det gäller föranmälan eller så kallad avisering av kontroll:

- Vid kontroller som görs rutinmässigt (exempelvis så kallade ordinarie kontroller eller normalkontroll) bör en föranmälan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Föranmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.
- Vid uppföljande kontroller bör syftet och vad som ska kontrolleras avgöra om det är lämpligt att föranmäla eller inte. Föranmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.
- Vid kontroll som utförs med anledning av anmälan bör inte någon föranmälan göras.
- Vid revisioner eller kontroller som tar längre tid i anspråk, som exempelvis en systematisk genomgång av företagets rutiner, är det motiverat att föranmäla kontrollen och i de fallen gärna i god tid.

När det gäller den regelbundna, rutinmässiga kontrollen som länsstyrelsen har planerat att genomföra bedömer Jordbruksverket att denna bör föranmälas. Att Jordbruksverket bedömer att denna kontroll bör föranmälas baserar vi delvis på att det i dessa fall inte finns skäl för att utgå från att det finns avvikelser hos kontrollobjekten. Jordbruksverket bedömer även att om det finns underliggande brister, tillfälliga eller systematiska, märks dessa oftast även om snabba åtgärder har gjorts. Jordbruksverkets slutsats är därför att fördelarna med att föranmäla dessa kontroller är fler än nackdelarna. Vid kontroller som görs rutinmässigt bör därför en föranmälan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Föranmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.

Vid en uppföljande kontroll bör syftet och vad som ska kontrolleras avgöra om en föranmälan bör göras eller inte, om en föranmälan kan göras utan att det får en negativ effekt på kontrollens syfte. Med beaktande av sådana riskaspekter bedömer Jordbruksverket att i vissa fall är möjligheten att föranmäla mer begränsad. Om det är lämpligt eller inte att göra en föranmälan vid uppföljande kontroller bör alltså bedömas från fall till fall. När det gäller kontroller som görs som följd av anmälningar eller klagomål bedömer Jordbruksverket att det inte är lämpligt att dessa kontroller föranmäls. I dessa fall finns det skäl att misstänka att det finns brister hos den som ska kontrolleras och en föranmälan skulle kunna göra det lättare att dölja dessa avvikelser och risken är då att de inte kommer att åtgärdas. Jordbruksverkets bedömning är att nackdelarna med föranmälan vid anmälningsärenden väger tyngre än fördelarna. Dock kan riskerna med en föranmälan behöva vägas mot behovet av att rätt person finns på plats vid kontrolltillfället.

Vid revisioner eller kontroller som omfattar en systematisk genomgång av rutiner är det motiverat att föranmäla kontrollen och i de fallen gärna i god tid. Kontroller som tar längre tid, exempelvis om kontroll utförs av fler lagstiftningsområden samtidigt, där kontrollobjekten ligger avsides eller där kontrollobjekten har oregelbundna tider kan också utgöra skäl för föranmälan för att kontrollerna ska kunna utföras. En motivering till varför föranmälan bedömdes som nödvändig bör anges i kontrollrapporten.

9.2 Provtagning och analys

Provtagning och analys bedöms inte vara aktuellt i den offentliga kontrollen av hästpass och registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur.

9.3 Dokumentationskrav

Länsstyrelsen ska upprätta skriftlig dokumentation om varje offentlig kontroll som utförs. Dokumentationen kan vara i pappersform eller i elektronisk form. Det är viktigt att dokumentera alla uppgifter vid kontrollen: skriv anteckningar, ta foton eller filma. Andra personer, exempelvis aktören som håller hästdjur eller en domstol, behöver kunna förstå vad som framkommit vid kontrollen och vad som legat till grund för länsstyrelsens bedömning. Var extra noggrann om det finns avvikelser och när förhållanden som kan komma att ändras dokumenteras. När kontrollen avslutas ska aktören få information om vad som framkommit under kontrollen, i stora drag. Om avvikelser har upptäckts som behöver åtgärdas bör det framgå i informationen och hur kontrollen ska följas upp.

Efter kontrollen ska en kontrollrapport skickas till aktören. Innehållet regleras i artikel 13.1 i EU:s kontrollförordning och bör innehålla följande uppgifter:

- En beskrivning av syftet med den offentliga kontrollen.
- Tid och plats för kontrollen.

- Om och i så fall när kontrollen aviserats.
- Vilka som var närvarande vid kontrollen.
- De kontrollmetoder som tillämpats, hur kontrollen utförts och vad som framkom vid kontrollen.
- Länsstyrelsens bedömning och vilka åtgärder som länsstyrelsen avser att vidta med anledning av det som framkom vid kontrollen.
- Allmän information om den lagstiftning kontrollobjektets verksamhet omfattas av samt att den som är ansvarig för verksamheten är skyldig att känna till och följa gällande bestämmelser. Kontrollobjektet ska få del av kontrollrapporten så snart som möjligt.

10 Hantering av avvikelser som konstateras vid den operativa kontrollen

10.1 Kontrollmyndighetens ansvar att följa upp avvikelser

Vid bristande efterlevnad av regelverket ska länsstyrelsen vidta lämpliga åtgärder som säkerställer att aktören åtgärdar avvikelser och förebygger ytterligare upprepningar, i enlighet med artikel 138 i EU:s kontrollförordning. Länsstyrelsen har ett ansvar för att följa upp att avvikelser som konstateras vid kontrollen åtgärdas av aktören. Om avvikelser påvisas vid den operativa kontrollen krävs ett förnyat besök eller administrativ uppföljning. Uppföljning kan vid mindre allvarliga avvikelser även ske vid nästa planerade kontroll. Länsstyrelsen får själva ta ställning till när ett förnyat besök är motiverat och inom vilken tidsram det bör göras.

Vid offentlig kontroll av hästpass och registrering på anläggning hos aktörer som håller hästdjur är det viktigt att uppmärksamma det nära samband som finns med den verksamhet som utförs av den hästpassutfärdande organisationen (dvs. organ med delegerade uppgifter och erkända avelsorganisationer). En brist som noterats hos en aktör som håller hästdjur kan ha sitt ursprung i en felaktig hantering hos den hästpassutfärdande organisationen. Även dessa organisationer kontrolleras av länsstyrelsen. Då man uppmärksammar en brist som kan ha sitt ursprung hos den hästpassutfärdande organisationen bör man därför vidarebefordra denna

information till den länsstyrelse som är ansvarig för kontroll av den aktuella organisationen, dvs. där den har sitt säte¹³.

10.2 Vilka avvikelser som bör innebära ett förnyat besök (toleransnivå etc.)

Konstateras avvikelser vid kontrollen ska dessa följas upp inom en skälig tid. När länsstyrelsen tar ställning till hur avvikelserna ska följas upp, bör länsstyrelsen ta hänsyn till bland annat följande:

- avvikelens allvarlighet,
- aktörens inställning till den påtalade avvikelserna, och
- kontrollmyndighetens tidigare erfarenheter från kontrollobjektet.

En mer allvarlig avvikelse kan exempelvis kräva en uppföljande kontroll på plats, medan vissa andra typer av avvikelser kan följas upp genom en administrativ kontroll av dokument som foton och journaler.

10.3 Förelägganden

I artikel 138 i EU:s kontrollförordning finns bestämmelser om åtgärder som den behöriga myndigheten ska vidta vid bristande efterlevnad av regelverket.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som provtagningslagen kompletterar, får länsstyrelsen enligt 16 § provtagningslagen besluta de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Förelägganden bör tillämpas i de fall avvikelser uppdagats som är av sådant slag att aktören inte visar vilja att vidta nödvändiga åtgärder och då avvikelser inte är åtgärdade vid ett förnyat besök. Föreläggande bör också tillämpas i de fall allvarligare avvikelser uppdagats.

I uttrycket föreläggande inbegrips både förelägganden som ålägger aktören att göra något och förelägganden som förbjuder aktören att göra något. Ett föreläggande ska vara formulerat så tydligt att mottagaren inte kan missförstå vad som krävs av denne. Att skriva tydligt vilken avvikelse som ska åtgärdas och vilket resultat som förväntas av aktören innebär dock inte alltid att länsstyrelsen bör ange exakt hur avvikelserna ska avhjälpas, om det finns olika sätt att åtgärda avvikelserna.

¹³ Information om var respektive passutfärdande organisation har sitt säte finns här (se kontaktinformation) <https://jordbruksverket.se/languages/english/swedish-board-of-agriculture/animals/identification-and-registration-of-animals/bodies---identification-of-horses>

När tiden för att vidta åtgärder har löpt ut ska länsstyrelsen kontrollera om aktören har följt beslutet. Om det vid en kontroll visar sig att beslutet inte har följts ska länsstyrelsen överväga vidare åtgärder. Det kan till exempel vara att återkomma för ny kontroll, att kombinera föreläggandet med vite eller överväga andra åtgärder enligt artikel 138 i EU:s kontrollförordning beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Förelägganden får enligt 17 § provtagningslagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

10.4 Sanktionsavgifter

Sanktionsavgifter förekommer inte inom kontrollområdet.

10.5 Överprövning av beslut

Kontrollmyndigheternas beslut kan överklagas till förvaltningsrätten.

10.6 Åtalsanmälan

När det finns en klar misstanke om att en straffbar överträdelse har begåtts i ett ärende ska du som huvudregel göra en åtalsanmälan. Det finns ingen författningsreglerad skyldighet att anmäla brott men JO har uttalat att en sådan skyldighet ändå gäller.

Det bör noteras att skyldigheten att åtalsanmäla enligt ovan inte är undantagslös. Detta framgår bland annat av JO uttalanden, se exempelvis JO:s ämbetsberättelse 1988/89, sid. 383 där JO uttalade följande. ”När det föreligger en klar misstanke om att det begåtts en straffbar överträdelse, måste en åtalsanmälan i allmänhet anses påkallad. Givetvis måste man vid valet av åtgärd ta hänsyn till brottets svårighetsgrad. Vid bagatellartade förseelser kan det sålunda finnas skäl att underlåta åtalsanmälan”.

11 Grundvillkor

11.1 Rapport om grundvillkor

Offentlig kontroll av hästpass och registrering på anläggning hos djurhållare är inte en del av grundvillkoren.

12 Jordbruksverkets behov av uppföljning

12.1 Generell beskrivning av behovet

För att Jordbruksverket ska kunna göra en bra uppföljning av kontrollen och förbättra stödet till länsstyrelserna ska resultatet av utförda kontroller årligen rapporteras till Jordbruksverket. Rapporteringen ska innehålla de uppgifter som Jordbruksverket begär och ske enligt de anvisningar som Jordbruksverket lämnar.

Rapporteringen av kontrollresultatet ska göras i början av året efter det att kontrollen har genomförts. Om länsstyrelsen noterar att vissa avvikelser i efterlevnad förekommer hos flera aktörer bör detta rapporteras till Jordbruksverket så snart det är möjligt eftersom informationsinsatser kan behövas. Exempel på information är utskick eller informationsinsatser på annat sätt.

13 Avsnitt om kontrollpunkter

13.1 Kontrollpunkterna

Vi hänvisar inte till all aktuell författningstext i avsnitten om kontrollpunkter nedan. Hänvisningar till all för kontrollpunkten aktuell lagstiftning finns istället vid respektive kontrollpunkt i checklistan som du kan ladda ner på Jordbruksverkets webbsida¹⁴.

Om man vid en kontroll inom detta område identifierar brister behöver man i vissa fall utreda om dessa beror på aktören som håller hästdjur eller det delegerade organ eller erkända avelsorganisation som har utfärdat hästpasset eller registrerat uppgifter i den centrala hästdatabasen. Om aktören som håller hästdjur har agerat i enlighet med lagstiftningen, men bristen uppstått i hanteringen hos en hästpassutfärdande organisation bör detta tydligt noteras vid kontrollen. Aktören som håller hästdjur kan inte heller hållas ansvarig för brister i dessa fall. Den länsstyrelse som ansvarar för offentlig kontroll av den aktuella hästpassutfärdande organisationen ska istället uppmärksammas på att en brist identifierats hos ett av deras kontrollobjekt.

Vid kontroll av föl i en ålder som ännu inte omfattas av krav på identifiering eller registrering bör alla punkter i checklistan markeras med "Ej aktuellt".

13.1.1 HÄSTPASS1. Hästen har ett hästpass

Kontrollera:

- Om djurhållaren kan visa upp ett hästpass för aktuell häst.
- Om den aktuella hästen kan kopplas ihop med hästpasset, exempelvis via märkning eller signalementsbeskrivning.

Vägledning:

Alla hästar ska kunna identifieras och ha ett hästpass. Vid kontroll av denna punkt ska en aktör som håller hästdjur kunna visa upp ett hästpass som tydligt avser den

¹⁴ <https://jordbruksverket.se/kontroller-och-tillsyn/vagledning-for-kontroll-av-hastpass-och-foreningar-som-utfardar-hastpass>

aktuella hästen. För att hästen ska kunna bedömas ha ett hästpass krävs att den på något sätt kan kopplas samman med uppgifter i hästpasset. Exempelvis via chipnummer, annan form av märkning eller signalementsbeskrivning. Om hästen inte kan kopplas till det aktuella hästpasset som presenteras av djurhållaren bör den inte bedömas ha hästpass.

Om någon uppgift i hästpasset inte stämmer med den aktuella hästen men hästpasset ändå bedöms tillhöra hästen bör den bedömas ha hästpass. Exempel på detta kan vara om någon enskild uppgift inte stämmer, men andra verkar OK. Man bör då istället sätta NEJ på någon av de andra kontrollpunkterna som specificerar vilken brist det rör sig om.

När hästpasset är hos en hästpassutfärdande organisation för uppdatering kan djurhållaren begära att få en provisorisk handling. Hästen bör i dessa fall bedömas ha hästpass. Om det saknas en provisorisk handling men djurhållaren uppger att hästpasset är inskickat för uppdatering, ta kontakt med aktuell hästpassutfärdande organisation för att få en bekräftelse på att uppgiften är korrekt. Om hästpasset är inskickat för uppdatering till en hästpassutfärdande organisation bör hästen vid kontroll bedömas ha ett hästpass.

Om hästen är under 12 månader och inte har lämnat födelseanläggningen utan stoet bör denna kontrollpunkt markeras som ”Ej aktuell”. Detta eftersom hästar som är under 12 månader inte behöver hästpass om de inte har lämnat födelseanläggningen utan stoet.

Vid misstanke om eventuellt förfalskade hästpass bör man i första hand kontakta det organ som har hästen registrerad i Sverige för att diskutera oklarheterna kring hästpasset. I andra hand kontaktas Jordbruksverket.

13.1.2 HÄSTPASS2. Hästen är korrekt identifierad och kan otvetydigt kopplas till hästpasset

Kontrollera:

- Att hästen är märkt enligt det regelverk som gällde då den identifierades.
- Att hästen otvetydigt kan kopplas till hästpasset, dvs:
 - Att chipnumret som läses av från hästen stämmer med chipnumret i hästpasset.
 - Om chipmärkning saknas kontrollera istället om det finns alternativ märkning som stämmer överens med identiteten i hästpasset.
- Om konturdiagrammet och beskrivningen av hästen i hästpasset stämmer överens med den kontrollerade hästen.

Vägledning:

Alla hästar som föds idag ska märkas med chip som innehåller födelselandets landskod, för Sverige är det 752. Var chippet är placerat ska framgå av hästpasset. Chippet placeras vanligen mitt på hästens vänstra sida av halsen, cirka en handsbredd nedanför mankammen.

Chippet kan i vissa fall förflytta sig i hästen så det är viktigt att leta efter chippet på ett större område i de fall hästen ska ha ett chip och det inte hittas där det ska sitta. Om chippet inte hittas bör en annan chippläsare testas.

Hästar som fått pass utfärdade före 2009 har kunnat identifieras på flera sätt, antingen med chip, frysmärkning, brännmärkning (om hästarna identifierats för första gången i annat land) eller med enbart konturdiagram och signalement. Från 2009 försvann möjligheten att enbart identifiera med konturdiagram och signalement när pass skulle utfärdas. Det innebär att en äldre häst som fått sitt pass utfärdat före 2009 kan vara omärkt och måste då identifieras med hjälp av signalement och konturdiagram.

Med undantag för vissa hästar som fått hästpass mellan den 1 juli 2009 och 1 januari 2016 innehåller hästpassen även ett konturdiagram. Från 2009 kan även konturdiagrammet i vissa fall ha ersatts av ett foto av hästen. Kontrollera om detta stämmer. Om hästen inte har ett ifyllt konturdiagram och chippet inte kan läsas av kan hästen inte identifieras och det går därmed inte att fastställa att hästpasset otvetydigt kan kopplas till den aktuella hästen.

13.1.3 HÄSTPASS3. Hästpasset är korrekt utformat och ifyllt

Observera att brister rörande denna punkt inte alltid beror på aktören, utan kan utgöra underlag för kontroll av det hästpassutfärdande organet.

Kontrollera:

- Att hästpasset är utformat enligt det regelverk som gäller den aktuella hästen. Vilket regelverk som är aktuellt beror på när hästen är född alternativt identifierad.
- Att konturdiagrammet är korrekt ifyllt, bland annat att märken anges med röd kulspetspenna och virvlar med svart kulspetspenna.
- Att alla sidor finns kvar i passet.
- Att det är läsbart.
- Att eventuellt uttag ur livsmedelskedjan som gjorts efter 28 februari 2022 har gjorts av en veterinär och enbart inför behandling med läkemedel som inte får användas till livsmedelsproducerande djur.

Vägledning:

Hur ett hästpass ska vara utformat beror på hästens ålder alternativt när hästen blev identifierad. För en sammanfattning av gällande krav se kapitel 4.1.7 i denna vägledning. Särskilt grundlig kontroll av utformning bör prioriteras för hästpass som utfärdats av mindre välkända organisationer.

Ett hästpass ska också vara helt och läsligt, dvs. inte ha blivit utsatt för exempelvis vatten eller skada på ett sådant sätt att uppgifterna inte går att utläsa.

Det är viktigt att kontrollera att alla sidor finns kvar i passet. Det har förekommit att sidor har tagits bort för att dölja medicinska behandlingar och annat som skulle kunna utesluta hästen från livsmedelskedjan.

Hästar får sedan den 28 februari 2022 enbart tas ur livsmedelskedjan inför behandling med läkemedel som inte får användas till livsmedelsproducerande djur. Enbart veterinärer får fylla i denna del av hästpasset. Det är inte tillåtet att djurägare eller veterinärer ”kryssar ur” hästar av andra skäl, exempelvis att man inte vill att hästen ska kunna slaktas i framtiden.

13.1.4 HÄSTPASS4. Hästpasset är tillgängligt**Kontrollera:**

- Om hästens hästpass är tillgängligt där hästen befinner sig, och kan visas upp utan dröjsmål.

Vägledning:

Hästpasset ska i de allra flesta fall följa med hästen och ska kunna visas upp utan dröjsmål på platsen där hästen befinner sig. Hästpasset behöver dock inte förvaras eller finnas i stallet. Beroende på omständigheterna kan hästpasset förvaras i bostadshus/kontor/annan närbelägen lokal och ändå betraktas som tillgängligt. Att hästpasset ska kunna visas upp utan dröjsmål innebär att det ska kunna hämtas och visas upp direkt vid kontrollen. Ett hästpass som finns på platsen men som inte är tillgängligt för kontroll, exempelvis för att det hålls inlåst i ett rum eller kassaskåp dit aktören inte har nyckeln, är inte tillgängligt.

Hästpass behöver inte tas med när hästar flyttas tillfälligt i närheten av anläggningen där de normalt sett hålls. Om hästen befinner sig på närliggande sommarbete eller rids ut i skog och mark ska hästpasset dock kunna visas upp utan dröjsmål av aktören på anläggningen där hästen normalt hålls.

Det finns några fall där hästpasset inte måste medfölja hästen vid transport, och kontrollpunkten kan bedömas med ”Ej aktuellt”. Dessa fall är:

- Om hästen behöver transporteras i en nödsituation.

- Om hästen reser med sin mamma och är beroende av stoet eller fosterstoet (fölet får alltså inte vara avvant) och inte är över 12 månader gammal.
- Om hästen har en s.k. provisorisk handling som är utfärdad av den hästpassutfärdande organisationen som har hästpasset inne för uppdatering av uppgifter.

13.1.5 HÄSTPASS5. Aktören har vid behov skickat in hästpasset för uppdatering av passet och centrala hästdatabasen

Denna kontrollpunkt kontrolleras endast om hästen har genomgått något ingrepp, behandling eller liknande som innebär att hästpasset behöver uppdateras. Om inget behov av uppdatering har funnits bör punkten bedömas med ”ej aktuellt”.

Kontrollera:

- Att hästpasset har uppdaterats:
 - Vid kastration.
 - Efter chipmärkning.
 - Om hästen har tagits ut ur livsmedelskedjan.
 - Om det har behövts göras någon ändring på signalementbeskrivningen etc.
- Att den hästpassutfärdande organisationen har gjort en signatur i hästpasset i de fall uppdatering skett.

Vägledning:

I samtliga fall förutom om hästen har tagits ut ur livsmedelskedjan ska hästpasset skickas in till den hästpassutfärdande organisationen där hästen är registrerad inom 7 dagar från det att ändringen skett. Har hästen tagits ut ur livsmedelskedjan ska passet skickas in omedelbart efter ändringen.

Djurhållaren ska omgående meddela den hästpassutfärdande organisationen om att hästen har tagits ut ur livsmedelskedjan av veterinär på grund av medicinsk behandling. Hästpasset ska skickas in till organisationen på samma sätt som i punkten ovan.

Har någon uppgift i hästpasset ändrats efter utfärdande datum i hästpasset, kontrollera om organisationen gjort en signatur i hästpasset som visar att de tagit emot en uppdatering. I hästpass utfärdade efter den 1 januari 2016 signeras hästpasset i del C.

Du kan kontrollera när senaste ändringen av hästpasset är registrerad i den centrala databasen.

13.1.6 HÄSTPASS6. Uppgifter om hästen finns korrekt registrerade i den centrala hästdatabasen

Kontrollera:

- Att hästen finns i den svenska centrala hästdatabasen.
- Att rätt chipnummer är registrerat i databasen, om hästen har chip.
- Att databasen vid behov är uppdaterad avseende om hästen tagits ur livsmedelskedjan, kastrerats, chipmärkts eller om signalementbeskrivningen ändrats.

Vägledning

Hästar som vanligen befinner sig i Sverige ska vara registrerade i den svenska centrala hästdatabasen. Det är möjligt att kontrollera att hästen finns registrerad i databasen via den sökfunktion som finns för allmänheten, men också via länsstyrelsens särskilda inloggning som ger betydligt mer information.

Många uppgifter måste också vara korrekt uppdaterade, och detta ska göras av den hästpassutfärdande organisationen när aktören som håller hästdjur skickar in passet för att få det uppdaterat och signerat. Det gäller exempelvis om hästen kastreras, behandlas med läkemedel så att den ska tas ur livsmedelskedjan eller chipmärks på nytt. En häst kan ha flera chip och då ska alla finnas med i databasen. För uppgifter om kastration, chipmärkning och ändrad signalementsbeskrivning gäller att detta ska ha skickats in för uppdatering inom 7 dagar och för uttag ur livsmedelskedjan ska detta ske omedelbart.

13.1.7 HÄSTPASS7. Hästen är registrerad på den anläggning där den vanligtvis hålls

Kontrollera:

- Att hästen är registrerad på den anläggning där den vanligtvis hålls.

Vägledning:

Hästen ska vara registrerad på den anläggning där den vanligtvis hålls. Det innebär att aktören planerar att hålla hästen där i mer än 30 dagar. Om en häst flyttas till en annan anläggning och stannar där i 30 dagar eller mer ska den registreras på den nya anläggningen. Då tas den automatiskt bort ur registret på den gamla anläggningen.

Man kan kontrollera om hästen är registrerad och i så fall på vilken anläggning i centrala hästdatabasen.

För att aktören ska kunna registrera hästar på en anläggning måste anläggningen vara registrerad. Hästen måste också vara registrerad i den centrala hästdatabasen.

Aktören behöver inte registrera:

- Hästar som besöker anläggningen kortare tid än 30 dagar.
- Hästar som vistas i Sverige för träning, tävling eller avel under maximalt 90 dagar.
- Hingstar som vistas i Sverige för en avelssäsong.

Enligt artikel 9 i förordning (EU) 2021/963 ska aktörer lämna de uppgifter som krävs för registrering inom 7 dagar efter den dag då hästdjuret journalfördes på anläggningen. Då Jordbruksverket i 2 kap 29 § i föreskrift SJVFS 2021:13 (JK3) har undantagit hästar från krav på journalföring finns det dock ingen fast tidsram, eftersom det inte finns någon tidpunkt då tiden börjar löpa. För att en häst ska vara korrekt identifierad ska den dock vara registrerad på den anläggning där hästen vanligtvis hålls. Detta framgår då av centrala hästdatabasen. Om så inte är fallet kan man förelägga aktören som håller hästdjuret att registrera hästen på anläggningen. Det är dock svårt att hävda att en aktör inte har gjort detta inom rätt tid, eftersom det i Sverige saknas en tidpunkt när denna tidsfrist börjar löpa.

13.1.8 HÄSTPASS8. Aktören har ansökt om hästpass för föl inom korrekt tidsperiod

Kontrollpunkten avser enbart hästar som är 12 månader eller yngre. Om alla hästar vid kontroll är äldre bör punkten bedömas med ”ej aktuellt”.

Kontrollera:

- Att ansökan om hästpass till föl gjorts senast den 31 december födelseåret för hästar födda 1 januari - 30 juni eller senast sex månader efter födelsedatum för hästar födda 1 juli - 31 december om ett föl inte har hästpass.

Vägledning:

Ansökan om hästpass till föl ska göras senast den 31 december födelseåret för hästar födda den 1 januari till den 30 juni. För hästar födda den 1 juli till den 31 december ska ansökan om hästpass göras senast den dag hästen blir sex månader.

Innan ansökan om hästpass skickas in ska hästen märkas med chip. Ansökan om hästpass kan göras till en avelsorganisation i Sverige, en avelsorganisation som utökat sitt geografiska område till att omfatta Sverige eller en hästpassutfärdande organisation i Sverige som hanterar hästar utan att föra in hästen i en stambok (exempelvis Svenska Hästavelsförbundet).

Om ansökan om hästpass är gjord hos en avelsorganisation i en annan medlemsstat ska hästpasset inte skickas direkt till hästhållare/den som ansökt om hästpasset, utan till någon hästpassutfärdande organisation i Sverige. Detta för att hästpasset och uppgifterna om hästen ska registreras i den svenska hästdatabasen.

13.1.9 HÄSTPASS9. Aktören har återlämnat hästpasset till den hästpassutfärdande organisationen inom 30 dagar om hästen har dött eller gått förlorad

Kontrollera:

- Att aktören som håller hästdjur har skickat in hästpasset till aktuell hästpassutfärdande organisation inom 30 dagar om hästen har dött eller gått förlorad.

Vägledning:

Aktörer som håller hästdjur ska skicka in hästpass för makulering till aktuell hästpassutfärdande organisation, alternativt den organisation som tilläggsregistrerat hästen, om hästen har dött eller gått förlorad (exempelvis stulits). Detta ska göras inom 30 dagar.

Om en aktör vid kontroll har hästpass för hästar som inte funnits på anläggningen på 30 dagar, bör detta bedömas som en brist. Observera dock att aktören kan ha fått tillbaka pass som minne efter att det varit hos den passutfärdande organisationen, men då ska de vara tydligt makulerade, exempelvis perforerat med hålslag.

För hästar som är födda i Sverige och inte har tilläggsregistrerats i annat land kan man få upplysningar ur centrala hästdatabasen. Om det finns uppgifter om att en specifik häst dött eller avlivats för mer än 30 dagar sedan så kan man kontrollera om detta är registrerat i den centrala hästdatabasen. Detta ska den hästpassutfärdande organisationen göra efter att aktören skickat in passet för makulering. Om hästen inte är registrerad som avliden i den centrala hästdatabasen har passet inte skickats in, och det bör bedömas som en brist. Detta kan dock inte användas för hästar som är födda utomlands eller har hästpass från en annan medlemsstat, eftersom hästpasset då kan ha skickats dit efter hästens död. I dessa fall bör punkten markeras med ”Ej aktuellt” i checklistan.

Om en häst slaktas på slakteri makuleras hästpasset på slakteriet och den organisation som har registrerat hästen i den centrala hästdatabasen underrättas så att de kan uppdatera databasen. Den aktör som haft hästen innan den skickas till slakt behöver därför inte själv skicka in hästpasset.

Vid ett omhändertagande enligt djurskyddslagen ska hästpasset i första hand överlämnas till den nya aktören, dvs länsstyrelsens personal, eftersom de vid omhändertagandet blir ansvariga för att hästen har hästpass och hästpasset ska finnas där hästen befinner sig. Om aktören vägrar lämna ifrån sig hästpasset är hen ändå skyldig att skicka hästpasset till den hästpassutfärdande organisationen inom 30 dagar från dagen då den omhändertogs, dvs då hästen anses gått aktören förlorad. Om länsstyrelsen inte får hästpasset i samband med omhändertagandet bör alltså den aktuella hästpassutfärdande organisationen meddelas om vilken häst

det gäller och vem som är den nya aktören så att de kan skicka hästpasset till rätt person om de får in det. Ett bra sätt att kontrollera om hästpasset är skickat till den hästpassutfärdande organisationen inom 30 dagar från omhändertagandet är att ta kontakt med aktuell organisation och fråga om de har fått det.

14 Ytterligare information

14.1 Nyhetsbrev

Ej aktuellt

14.2 Frågor och svar

Ej aktuellt

14.3 Samverkan inom kontrollområdet.

Länsstyrelserna förutsätts samarbeta och samordna sig avseende kontroller av kontrollobjekt vars verksamhet bedrivs i flera län.

14.4 Diskussionsforum för de som utför den operativa kontrollen

Ej aktuellt

14.5 Faktabas

Ej aktuellt

14.6 Förslag till åtgärder när en aktör som håller hästdjur inte vill lämna ifrån sig hästpasset i samband med omhändertaganden av hästar enligt 9 kap 5 eller 6 § djurskyddslagen (2018:1192)

Inledning

Syftet med det här dokumentet är att ge stöd och vägledning till länsstyrelsen om hur de kan gå tillväga i de fall en aktör som håller hästdjur inte vill lämna ifrån sig hästpasset när länsstyrelsen har beslutat om ett omhändertagande enligt 9 kap 5 eller 6 § djurskyddslagen (2018:1192). I dokumentet redogörs för tillämplig lagstiftning samt ges förslag på olika sätt att gå tillväga i hanteringen av den uppkomna situationen. Det är i sammanhanget viktigt att ha i åtanke att förutsättningarna kan variera från fall till fall och att det är länsstyrelsen som utifrån rådande omständigheter slutligen ska fatta beslut om vilka åtgärder som ska vidtas.

För att förenkla läsningen avses i hela den följande texten ”hästdjur” enligt definitionen i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035¹⁵ när det står ”häst”, och ”aktör som håller hästdjur” när det står ”aktör”.

Om en häst blir omhändertagen av länsstyrelsen och aktören som håller hästdjuret inte lämnar ifrån sig hästpasset leder det till att djuret inte kan säljas eller överlåtas på annat sätt innan hästen fått en ny identitetshandling. Detta eftersom det inte är lagligt att hålla hästar utan hästpass och det finns begränsningar i hur och när ett hästpassutfärdande organ får utfärda duplikat av hästpass eller ersättande hästpass.

När det gäller omhändertaganden av djur enligt djurskyddslagen är det inte tänkt att länsstyrelsen ska hålla djuren någon längre tid. Detta framgår av 9 kap. 8 § djurskyddslagen där det anges att länsstyrelsen *snarast* ska besluta om djuret ska säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas. De åtgärder som föreslås i det här dokumentet bör därför vidtas så snart det är möjligt för att ärendet om vad som ska hända med de omhändertagna djuren inte ska dra ut på tiden.

Relevant lagstiftning

- Artikel 58 och 66 i förordning (EU) 2019/2035
- Artikel 27 i förordning (EU) 2021/963¹⁶
- Artikel 114.1.c i förordning (EU) nr 2016/429¹⁷
- Lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.
- Förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

Bestämmelser om hästpass

Hästar inom EU ska identifieras i enlighet med artikel 112.1 i förordning (EU) nr 2016/429 och artikel 58 i förordning (EU) nr 2019/2035. EU-lagstiftningen kompletteras av lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. och därtill hörande förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll

¹⁵ KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2019/2035 av den 28 juni 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg, Celex 32019R2035

¹⁶ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/963 av den 10 juni 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 och (EU) 2019/6 vad gäller identifiering och registrering av hästdjur och om fastställande av förlagor till identitetshandlingar för dessa djur (Text av betydelse för EES) Celex 32021R0963

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”) (Text av betydelse för EES) Celex 32016R0429

av husdjur, m.m. och därtill hörande förordning (2006:816) om kontroll av husdjur, m.m.

Enligt artikel 112.1 i förordning (EU) nr 2016/429 (Djurhälsolagen) ska hästdjur ska kunna identifieras med hjälp av en unik kod, ett fysiskt identifieringsmärke eller annan metod som otvetydigt kopplar samman det hållna djuret med ett korrekt ifyllt hästpass. Enligt artikel 58.1 b i förordning (EU) nr 2019/2035 ska hästpasset gälla hela hästens livstid. Av artikel 66 i samma förordning framgår att hästar alltid ska åtföljas av sin identitetshandling, förutom i vissa specificerade undantagsfall (exempelvis då de befinner sig på bete, vid uteritt, under tävlingsmoment eller vid nödsituation).

EU-lagstiftningen anger således tydligt att alla hästar inom EU ska **identifieras med ett hästpass** som gäller **hästens hela livstid** och som, med få undantag, **hela tiden ska åtfölja hästen**.

I artikel 112.1 i förordning (EU) nr 2016/429 och artikel 58 i förordning (EU) nr 2019/2035 anges att ansvaret för att hästen har ett hästpass åligger aktören som håller hästdjur. Enligt artikel 29 och 41 i förordning (EU) nr 2021/963 ska aktören som håller hästdjur också se till så att vissa uppgifter i hästpasset alltid är aktuella och korrekta. I alla sådana fall när hästen dör eller går förlorad, inklusive genom stöld, ska aktören som håller hästdjur återlämna hästpasset till det hästpassutfärdande organ som har utfärdat passet inom 30 dagar från det att hästen dött eller gått förlorad. Detta framgår av artikel 66 i förordning (EU) 2019/2035 och artikel 27 i förordning (EU) 2021/963.

När det gäller **förflyttning och transport** av hästar anges i artikel 66 i förordning (EU) 2019/2035 att hästpasset alltid ska åtfölja de hästar för vilka de utfärdats. I artikeln anges dock att hästpasset inte behöver åtfölja hästar i vissa angivna fall. Bl.a. behöver hästar inte åtföljas av hästpasset om de förflyttas eller transporteras i en nödsituation som gäller hästarna själva eller anläggningen där djuren hålls.

Enligt artikel 25 i förordning (EU) 2021/963 har hästpassutfärdande organ möjlighet att utfärda ett **duplikat av ett hästpass**. Ett duplikat får dock endast utfärdas om det ursprungliga hästpasset är förkommet. Om ett duplikat utfärdas ska handlingen tydligt märkas som sådant ("duplikat av identitetshandling") samt hästen i duplikatshandlingen klassificeras som inte avsedd för användning som livsmedel, dvs. tas ur livsmedelskedjan.

När det gäller efterlevnaden av lagstiftningen på hästpassområdet har Jordbruksverket i ett särskilt beslut (dnr 5.1.17-12621/2024) överlämnat åt länsstyrelserna att utöva **den offentliga kontrollen** av efterlevnaden av förordning (EU) 2021/963 samt vissa artiklar i förordning (EU) 2019/2035 och 2016/429. Kontroll av hästpass i enlighet med lagstiftningen innefattar både aktörer som håller hästdjur och hästpassutfärdande organ. Överlämnandet av kontrollen har skett med stöd av 15 § förordningen om provtagning på djur, m.m. och innebär att

länsstyrelsen ska utföra de kontrolluppgifter som ankommer på behörig myndighet enligt lagstiftningen. Jordbruksverkets uppgift i detta sammanhang är att samordna länsstyrelsernas verksamhet och lämna stöd, råd och vägledning i denna verksamhet.

I samband med den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagstiftningen på hästpassområdet har länsstyrelsen i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att dels på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, dels få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover. Den som är föremål för den offentliga kontrollen är skyldig att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras. För att bestämmelserna om hästpass ska följas får länsstyrelsen meddela de förelägganden och förbud som behövs. Förelägganden och förbud får förenas med vite. Länsstyrelsen har också möjlighet att besluta om rättelse på den enskildes bekostnad om han eller hon inte fullgör sina skyldigheter enligt gällande lagstiftning. Det nyss nämnda framgår av 13 och 15–18 §§ lagen om provtagning på djur, m.m.

Förslag på arbetsgång vid ett omhändertagande av hästar när en aktör inte vill lämna ifrån sig hästpassen

Åtgärder som kan vidtas på plats i samband med själva omhändertagandet:

1. Begär att aktören som får sitt hästdjur omhändertaget ska ta fram hästens hästpass och överlämna det till den nya aktören vid transporten av djuren. Det är länsstyrelsen som blir den nya aktören som håller hästdjur.
2. Om aktören som får sitt hästdjur omhändertaget inte överlämnar hästpasset, informera om att passet inte är något ägarbevis utan en identitetshandling som alltid ska följa med hästen.
3. Om aktören som får sitt hästdjur omhändertaget ändå inte lämnar ifrån sig hästpasset, informera om artikel 66 i förordning (EU) 2019/2035 och artikel 27 och 29 i förordning (EU) 2021/963. Den tidigare aktören har efter omhändertagandet 30 dagar på sig att skicka passet till det organ som utfärdat passet (i fall med hästar med utländska hästpass gäller att passet ska skickas till det organ i Sverige som har registrerat hästen i den centrala hästdatabasen). Meddela det hästpassutfärdande alternativt tilläggsregistrerande organet att ni har uppmanat den tidigare aktören att skicka in hästpasset. Lämna också länsstyrelsens kontaktuppgifter till det hästpassutfärdande alternativt tilläggsregistrerande organet.

Kommentar till punkt 1, 2 och 3: Ett omhändertagande enligt djurskyddslagen bedöms vara en nödsituation och därmed får en häst transporteras till ny uppställningsplats utan att den åtföljs av sitt hästpass¹⁸.

Vid ett omhändertagande enligt djurskyddslagen får en häst anses ha gått aktören förlorad¹⁹ och aktören ska då återlämna hästpasset till det organ som har utfärdat passet eller som har hästen registrerad i den medlemsstat där hästen befinner sig. Detta framgår av artikel 66.4 i förordning (EU) 2019/2035. Ett annat alternativ är att den tidigare aktören överlämnar hästpasset direkt till nästa hästägare, eftersom, det av artikel 29.4 förordning (EU) 2021/963 framgår att den livslånga identitetshandlingen ska överlämnas till den nya ägaren vid ändrat ägarskap.

Om den tidigare aktören inte lämnar hästpasset till den nya ägaren eller återlämnar hästpasset till det hästpassutfärdande organet, eller till det organ som har hästen registrerad i den medlemsstat där hästen befinner sig, bör en åtalsanmälan av aktören för misstanke om olovligt förfogande enligt 10 kap. 4 § brottsbalken övervägas.

4. Begär en kontroll av hästpasset i samband med omhändertagandet. Kontrollen av hästpasset sker då enligt lagen om provtagning på djur, m.m.

Kommentar till punkt 4: Kontrollmyndighetens rätt att ”ta del av handlingar” ger myndigheten rätt att få titta på handlingarna och även ta kopior av handlingarna om det är nödvändigt för kontrollens genomförande. Orden ”rätt att ta del av handlingar” får däremot inte tolkas på så sätt att kontrollmyndigheten ges rätt att ta handlingar ifrån den som kontrolleras utan att senare lämna tillbaka dem. En fråga i sammanhanget blir då till vem kontrollmyndigheten ska lämna tillbaka hästpasset till efter att en kontroll har gjorts. I de fall länsstyrelsen skulle genomföra en kontroll av hästpasset vid samma tidpunkt som ett beslut om omhändertagande av förevarande häst verkställs av länsstyrelsen, bör hästpasset efter kontrollen lämnas till länsstyrelsen eftersom länsstyrelsen i samband med omhändertagandet blir att se som den nya aktören vid det givna tillfället. Det är aktören som håller hästdjuret som ska förfoga över hästpasset, inte någon annan, och aktören är den som har ansvaret för djurets skötsel vid det givna tillfället.

Enligt 16 § lagen om provtagning på djur, m.m. får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden som behövs för att bl.a. lagen och de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen ska följas. Enligt 17 § (samma författning) kan ett sådant föreläggande förenas med vite. I och med att häst och hästpass ska följas åt bör länsstyrelsen därmed kunna förelägga den tidigare aktören att överlämna det kvarhållna hästpasset till den nya aktören, dvs. länsstyrelsen. Lagstiftningens

¹⁸ Jfr artikel 66 i förordning (EU) 2019/2035 och artikel 27 i förordning (EU) 2021/963 .

¹⁹ Jfr artikel 66 i förordning (EU) 2019/2035 och artikel 27 i förordning (EU) 2021/963.

bestämmelser riktar sig i första hand mot aktörerna som håller hästdjur och de hästpassutfärdande organen. I det här fallet kommer föreläggandet att rikta sig mot en före detta aktör. Den tidigare aktören bryter dock mot EU-lagstiftningen om att en häst och hästpass alltid ska följas åt genom att inte lämna ifrån sig hästpasset till den nya aktören.

Att inte tillhandahålla kontrollmyndigheten tillträde, upplysningar och den hjälp som i övrigt behövs för att en offentlig kontroll ska kunna genomföras innebär vanligen ett brott mot den lag vari skyldigheten föreskrivs. Till exempel framgår av 21 och 15 §§ lagen om provtagning på djur, m.m. att den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet inte lämnar den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras döms till böter. En åtalsanmälan bör göras om den tidigare aktören inte fullgör sina skyldigheter i samband med en offentlig kontroll. Enligt 19 § lagen om provtagning på djur, m.m. ska också Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut, vilket innebär att länsstyrelsen har möjlighet att begära hjälp av polisen vid nekat tillträde.

Åtgärder som kan vidtas efter det att hästen har blivit omhändertagen

5. Om den tidigare aktören inte har överlämnat hästpasset i samband med omhändertagandet eller vid en kontroll i samband med omhändertagandet och inte heller efter 30 dagar från omhändertagandet har skickat in passen till det passutfärdande organet eller till det organ som har hästen registrerad i den medlemsstat där hästen befinner sig, kan omgående följande åtgärder vidtas:
 - a. Utfärda ett föreläggande, eventuellt förenat med vite, med stöd av 16 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. mot den tidigare aktören eftersom han/hon bryter mot artikel 66. 4 i förordning (EU) 2019/2035.
 - b. En åtalsanmälan bör göras dels för hindrande av kontroll och olovligt förfogande, dels för brott mot lagen om provtagning på djur, m.m. eftersom den tidigare aktören bryter mot artikel 66. 4 i förordning (EU) 2019/2035.

Om den tidigare aktören fortfarande inte lämnar ifrån sig hästpasset - information om hur en häst kan få ett duplikatpass

Under förutsättning att aktiva åtgärder har vidtagits för att få den tidigare aktören att lämna ifrån sig det ursprungliga hästpasset – förslagsvis de åtgärder som anges i det här dokumentet – och dessa åtgärder inte har lett till att det ursprungliga hästpasset har kommit det hästpassutfärdande organet eller länsstyrelsen, den nya aktören, tillhanda bör det ursprungliga hästpasset anses vara förkommet för den nuvarande aktören i EU-lagstiftningens mening. Det hästpassutfärdande organet kan i sådant fall utfärda ett duplikatpass i enlighet med sina plan och riktlinjer. I samband med att ett duplikatpass utfärdas noteras i centrala hästdatabasen att det

gamla hästpasset är ogiltigt och det har inte längre något värde som identitetshandling.

Den nya aktören, dvs. länsstyrelsen, ska så snart som möjligt efter omhändertagandet skicka in en ansökan om duplikatpass till aktuell hästpassutfärdande organisation. Vid ansökningar om duplikat gör organisationen en efterlysning av det ursprungliga hästpasset i enlighet med sina plan- och riktlinjer. Efterlysningen av det ursprungliga hästpasset ligger oftast ute under en period om 30 dagar. Om den tidigare aktören skickar in hästpasset under denna efterlysningsperiod, skickas det vidare till länsstyrelsen och inget duplikatpass utfärdas.

Det hästpassutfärdande organet kan påbörja arbetsgången med att skapa ett duplikatpass så snart den nya aktören har skickat in en ansökan om detta, och behöver alltså inte avvakta med detta arbete. Dvs. organet kan göra sökningar efter om hästen har ett pass utfärdat sedan tidigare, och om så är fallet, göra en efterlysning enligt sedvanliga rutiner. Ett duplikatpass kan dock inte utfärdas förrän de 30 dagar som anges i artikel 27 i förordning (EU) 2021/963 har passerat. Den tidigare aktören måste få möjlighet att fullgöra sina skyldigheter och återlämna det ursprungliga passet.

En sista utväg

Länsstyrelsen beslutar om vad som ska hända med djuret efter omhändertagandet. Om länsstyrelsen har beslutat att djuret ska säljas eller överlåtas på annat sätt och det visar sig att beslutet inte kan verkställas, finns möjlighet för länsstyrelsen att istället besluta att djuret ska avlivas.